

Jaarplan 2020 GRID Grafisch Museum Groningen

Inleiding

GRID Grafisch Museum Groningen is een uniek, actief en dynamisch klein museum, dat de traditie van een rijk grafisch verleden van Groningen op actieve wijze verbindt met ambacht, taal en kunst. Het museum is geworteld in de regio en heeft een grote groep liefhebbende en meewerkende vrienden en vrijwilligers. GRID is sterk in samenwerking en verbinding zoeken bij het realiseren van activiteiten en tentoonstellingen. Het museum wordt bestuurd en gemanaged als een sociaal-culturele onderneming met aandacht voor mens en zaak

GRID behoudt, beheert en presenteert verhalen, objecten en producten die voortkomen uit het Groningse grafisch erfgoed. Het brengt de bezoekers, jong en oud, in aanraking te brengen met dit grafisch erfgoed. We vergroten daarmee bij een breed publiek het bewustzijn van het belang van grafisch erfgoed voor taal, geletterdheid, emancipatie en integratie. We laten inwoners en bezoekers op activerende wijze kennis laten maken met en deelnemen aan het verhaal en de grafische geschiedenis van de stad Groningen en Ommeland.

Van 2019 naar 2020: GRID staat stevig en stapt door!

In 2019 heeft het museum het draagvlak substantieel weten te verstevigen. De bestaande partners bleven ons financieel steunen; daarnaast hebben we een aantal regionale en landelijke fondsen en een aantal bedrijven voor onze plannen weten te interesseren. Daardoor is de realisatie van twee grote projecten mogelijk geworden: de tentoonstelling 'De Bosatlas, de kunst van het weglaten', dat is uitgevoerd in 2019, en het project Werkman Atelier - aankoop drukkerij inventaris WH.N. Werkman en vernieuwde presentatie – dat grotendeels wordt uitgevoerd in 2020.

Wederom werkten we het afgelopen jaar samen met Groningse culturele instellingen. Zo realiseerden we met de Synagoge en de Michaëlschool de CMK-pilot Vervolging en vrijheid, een educatief programma voor de bovenbouw van het basisonderwijs. We zetten het programma 'Vervolging en vrijheid' in 2020 graag samen met de Synagoge breder uit in het kader van 75 jaar bevrijding. Bij het schrijven van dit jaarplan staan we, met een stevig programma, aan de vooravond van de Groninger Museumnacht #3, georganiseerd met het Groninger Museum, het Noordelijk Scheepvaartmuseum, het Universiteitsmuseum en Forum/Storyworld.

Naar aanleiding van de audit Museumregistratie (maart 2019) zijn we aan de slag gegaan met deelplannen op het gebied van Veiligheid (BHV), Personeels- en vrijwilligersbeleid en Collectiebeleid (inclusief collectieveiligheidsbeleid). We verwachten eind 2019 op al deze punten geheel op

orde te zijn en een geregistreerd museum te blijven.

Mede doordat we op projectbasis een externe professional voor Marketing en Communicatie hebben kunnen inzetten, is het museum op sociale media beter in beeld gekomen – op Instagram een verhoging van het bereik met 600%. Ook hebben we kunnen bouwen aan onze persrelaties. In 2020 kunnen we dit voortzetten; in het kader van het project Werkman Atelier is opnieuw inzet van een externe professional mogelijk.

Speerpunten en toekomstscenario

Aan de speerpunten die tijdens de beleidsdag van 2017 zijn geformuleerd, is ook in 2019 hard gewerkt. We vorderen gestaag – zie hieronder – en zetten dit in 2020 voort.

1. De Verhalen van Grafisch Groningen
2. Inkomsten uit fondsenwerving
3. Inkomsten uit museumbezoek en verkoop

Eind 2019 hebben we van gedachten kunnen wisselen met de kwartiermakers van de te realiseren Historische Ontmoetingsplek rondom het Noordelijk Scheepvaartmuseum. We hebben geconcludeerd dat er goede mogelijkheden zijn tot inhoudelijke samenwerking in de toekomst. Inhuizen is gezien de aard van onze collectie en de doelstellingen die we daarmee hebben geen optie gebleken. GRID gaat door als een zelfstandig museum, dat openstaat voor intensieve samenwerking met andere culturele instellingen. In 2020 willen we graag met het team van het NSM om tafel om tot concrete plannen voor inhoudelijke samenwerking te komen.

1. De Verhalen van Grafisch Groningen

Tijdens de beleidsdag 2017 hebben we geconstateerd dat we het erfgoedkarakter van ons museum verder gaan concretiseren en op dit punt planmatig verder willen. Het uitvoeringsplan Verhalen van Grafisch Groningen is in concept gereed. Daarin zijn:

- de kaders aangescherpt;
- de mogelijke thema's, presentatievormen en bronnen nader geïnventariseerd;
- de mogelijke samenwerkingspartners en uitvoerders genoemd;
- de concrete projecten op korte en lange termijn beschreven (exposities, onderdelen permanente opstelling, andere activiteiten).

Kaders en criteria voor projecten in het kader van Verhalen van Grafisch Groningen

1. Er is een duidelijk verband met Groningen, stad en provincie;
2. Centraal staat erfgoed en de objecten in de erfgoedcollectie van GRID;
3. Er is aandacht voor het historische perspectief, d.w.z. de ontwikkelingen in het grafisch bedrijf / de grafische industrie in Groningen;
4. Er is aandacht voor het kunsthistorisch perspectief, d.w.z. voor de ontwikkelingen in de drukkunst en grafische kunst in Groningen;
5. Er is aandacht voor het maatschappelijk perspectief (context en impact van deze ontwikkelingen).

Aandachtspunten

1. De verbinding oud-hedendaags moet aangegeven (kunnen) worden, m.a.w. de brug slaan naar het digitale tijdperk;
2. De vrijwilligers worden geschoold om de Verhalen van Grafisch Groningen te implementeren, in bijvoorbeeld rondleidingen;
3. Het historisch onderzoek moet kwaliteit hebben. Daarbij is de betrokkenheid van de Letterenfaculteit belangrijk;
4. We moeten tempo maken: veel verhalen zitten in de hoofden van mensen die oud zijn.

De inventarisaties hebben een rijkdom aan mogelijkheden opgeleverd om de komende jaren aan De Verhalen van Grafisch Groningen concreet invulling te geven. In 2019 en 2020 ligt de focus op twee bijzondere verhalen: dat van de Bosatlas (product van de Groningse uitgeverijen Wolters en Noordhoff) en dat van de drukkerij tevens kunstenaarsatelier van Hendrik Nicolaas Werkman. In beide gevallen hebben we in samenwerking met Studio 212 Fahrenheit gekozen voor een frisse, hedendaagse presentatie. Deze lijn willen we doorzetten in de presentatie van onze vaste collectie. Wat we voor ogen hebben is een prikkelende presentatie die de grafische objecten en de verhalen van Groningse drukkers, uitgevers en grafisch ontwerpers, tot leven brengt. Dit vergt een langere adem, meer expertise én meer middelen dan voorzien. In 2020 starten we voor dit project een traject fondsenwerving, zodat er voldoende geld beschikbaar komt voor conservatorchap, ontwerp en uitvoering.

2. Fondsenwerving

Expositie Bosatlas en Collectie drukkerij H.N. Werkman

Voor het project Bosatlas hebben we in 2019 een succesvol fondsenwervingstraject afgelegd. Door de samenwerking met het Nationaal Onderwijsmuseum hebben we voor dit project steun van regionale én landelijke fondsen gekregen.

In 2018 zijn we het traject fondsenwerving gestart voor de aankoop van de collectie drukkerij H.N. Werkman en de herinrichting van het Werkman Atelier. Dit traject is in 2019 afgerond, met als resultaat dat regionale en landelijke fondsen voldoende middelen beschikbaar hebben

gesteld voor de aankoop van de collectie en de herinrichting van het Werkman Atelier. Met de uitvoering van het gehele project is inmiddels gestart. In het voorjaar van 2020 staat de opening van het vernieuwde Werkman Atelier gepland.

Ondertussen zijn we bezig om voor de uitbreiding van het wetenschappelijk onderzoek naar de collectie drukkerij werkman extra middelen te verwerven. We zijn daarover in contact met onder meer de Vereniging Rembrandt.

2020

In 2020 starten we de fondsenwerving voor het project Museale herinrichting. Verder streven we ernaar ons grafisch netwerk, dit jaar uitgebreid met Noordhoff Uitgevers, boekhandel Van de Velde, Heidelberg Nederland en Essity, wederom actief bij onze projecten te betrekken. Daarbij kan het gaan om financiële steun, sponsoring in natura, inzet van expertise en netwerk en samenwerking.

Het Vrienden- en donateursbeleid heeft in 2019 dan eindelijk de geplande nieuwe impuls gekregen. Met bestaande vrienden en donateurs is persoonlijk contact geweest en de betalingsachterstanden zijn grotendeels weggewerkt. Er wordt gewerkt aan nieuw PR-materiaal en een programma voor Vrienden en donateurs. We gaan in 2020 voort op de ingeslagen weg.

3. Inkomsten uit Museumbezoek en verkoop

Inkomsten uit entree, doelgroepenbenadering

In 2019 hebben we onze vaste doelgroepen kunnen blijven interesseren voor ons aanbod. Wat de scholen betreft: inmiddels hebben we drie pilots Cultuur met Kwaliteit afgerond, waarvan het project 'Vervolging en vrijheid' met de Synagoge tot stand is gekomen. In 2020 werken we de pilots uit naar een regulier aanbod, waar meer basisscholen uit stad en provincie gebruik kunnen maken. De CMK-pilot Vervolging en vrijheid hebben we onder de aandacht gebracht van de organisatie (gemeentelijk en provinciaal) van '75 jaar Vrijheid. Het is onze ambitie dit project met minstens 15 basisscholen in Stad en Ommeland te kunnen doen.

Met onze activiteiten buiten de deur, zoals Noorderzon en de KEI, bereiken we veel jong publiek. Een punt van aandacht vormen de relatief lage inkomsten die daar tegenover staan. In 2019 zijn we hierover met de organisatie van Noorderzon in gesprek gegaan. Er zit bij Noorderzon niet veel rek in de beschikbare middelen voor het aanbod op de Speelweide, waar GRID in participeert. We hebben gekozen voor een iets ander systeem om af te rekenen, maar het is niet te verwachten dat er substantieel meer inkomsten uit voortkomen. De Museumnacht trekt veel jongeren en studenten; ook daar staan relatief weinig inkomsten tegenover. We zien deze evenementen eerder als een marketing activiteit. Het is aan te raden om in 2020 met de vijf deelnemende musea te (laten) onderzoeken wat het effect van dergelijke evenementen is op het reguliere museumbezoek.

De regeling 'Gratis entree voor de jeugd', die in het leven is geroepen door het Akkoord van Groningen is uiteindelijk niet verbreed naar de andere musea. We hebben daar dus evenmin als in 2018 profijt van kunnen trekken. De concretisering van het initiatief vanuit de gemeenteraad om de familie-activiteiten in de stad beter op de toeristische agenda te krijgen laat nog op zicht wachten. GRID heeft deelgenomen aan een brainstormbijeenkomst over dit onderwerp, georganiseerd door gemeenteraadsleden Marjet Woldhuis (100% Groningen) en Arend Jan Wonink (D66) . We houden ons nog steeds aanbevolen daar in 2020 mee verder te gaan!

De bezoekersaantallen blijven desalniettemin stijgen. In 2018 stond de teller eind juli op 5360 bezoekers, in 2019 waren er tot en met eind juli 6450 bezoekers. In 2020 openen we het vernieuwde Werkman Atelier. We verwachten daarmee veel publiciteit te genereren en extra bezoekers te trekken.

Inkomsten winkel en risograaf

De inkomsten uit de winkel zijn in 2019 licht gestegen. We hebben goede ervaringen opgedaan met de verkoop van eigen gemaakte artikelen en de producten van Groningse ontwerpers en kunstenaars. Op beide vlakken gaan we in 2020 het assortiment uitbreiden.

De inkomsten uit de exploitatie van de risograaf blijven bescheiden. Met de Groningse ontwerpers van Studio Ratata experimenteren we nu met een nieuwe toepassing van de riso-prints, namelijk voor interieurdesign (behang, feature walls). We streven ernaar in 2020 met de verkoop van deze nieuwe producten te beginnen.

Jong (en ook ouder) Talent in GRID

GRID geeft op de volgende manieren ruim baan aan talent:

1. GRID is een Erkend Leerbedrijf. Ieder jaar lopen er twee of drie studenten van AOC Terra stage in het museum en twee studenten van Academie Minerva.
2. In GRID werken ruim zestig vrijwilligers met uiteenlopende achtergrond: drukkers, kunstenaars, vormgevers en leerkrachten, sommigen gepensioneerd, anderen met een afstand tot de arbeidsmarkt, weer anderen doen het vrijwilligerswerk naast hun reguliere baan. In het team voelt iedereen zich gekend in zijn/haar mogelijkheden. Veel taken worden door de vrijwilligers op professioneel of semiprofessioneel niveau uitgevoerd. De vrijwilligers worden ingezet in de dagelijkse gang van zaken in het museum en bij de uitvoering van de projecten. In 2019 waren er vijf mensen in het kader van een participatiebaan in GRID. Om op dit terrein meer kennis en kunde op te doen heeft de vrijwilligerscoördinator contact met een medewerker personeelszaken van WerkPro.
3. Bij de exposities en projecten streven we ernaar jong talent van de opleidingen in Groningen te betrekken. In 2019 kwam in samenwerking met twee oud-studenten de expositie 'Grafiek inside/outside Minerva' tot stand, met werk van studenten, alumni en docenten van Academie Minerva. In 2020 bekijken we hoe dit een structureel vervolg kan krijgen.

4. Het riso-team van GRID, dat bestaat uit jonge ontwerpers en kunstenaars, kwam tijdens de Museumnacht 2019 met het tweede riso zine. Het begin van een traditie, die we in 2020 voortzetten.

Activiteitenplan 2020*

	Periode	Samenwerkingspartners
Verhalen van Grafisch Groningen		
Werkman Atelier – herinrichting ruimte; tentoonstelling en randprogramma.	voorjaar 2020	212Fahrenheit
Museale herinrichting vaste collectie; daarin geïntegreerd portrettenserie drukkers, uitgevers, grafisch ontwerpers, grafische bedrijven en de kaart van Grafisch Groningen.	2019 – 2020 planvorming en fondsenwerving Vanaf 2021 – uitvoering	212Fahrenheit, Faculteit Letteren RuG, Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen en andere partijen uit het grafisch netwerk van GRID.
Jong (en ouder) Talent		
Vervolg JongTalent@deriso: - Riso magazine 3 - Educatief aanbod MBO	lancering tijdens Museumnacht #4	CIBAP, Zwolle
Meet and greet jonge ontwerpers en aanstormende bands tijdens EPEX (Europeaan Poster Explosion)	januari 2020	VERA Artdivision, ESNS
Deelname evenementen in stad en regio		
Derde editie EPEX: internationale affichebeurs tijdens Eurosonic Noorderslag.	januari 2020	VERA Artdivision en Simplon, ESNS Art
Poëziemarathon	januari 2020	Noordwoord
Boekenweek	maart 2020	Boekhandel vd Velde
Nationale Museumweek	april 2020	Collega-musea in de stad
Cultuurmarkt KEI	augustus 2020	KEI
Speelweide Noorderzon en Cultuurmarkt Noorderzondag	augustus 2020	Noorderzon
Open Monumentendag	september 2020	Gemeente Groningen
Groninger Museumnacht (vierde editie)	september 2020	Collega-musea in de stad (USVA, CBK, Noorderpoort)

EXpoost (vierde editie)	september 2020	Galeries binnenstad-Oost, Pictura, VRIJDAG, CBK
Dag van de Geschiedenis	oktober 2020	Groninger Archieven
Maand van de Geschiedenis	oktober 2020	Erfgoedpartners/Museumhuis
Kinderboekenweek	oktober 2020	VOIC
Oktobermaand Kindermaand	oktober 2020	Erfgoedpartners/Museumhuis
Exposities (aanvulling)		
Najaarsexpositie, nader te bepalen	Vanaf oktober 2019	Nader te bepalen
Erfgoededucatie		
Project De platenkoffer van Ede, aanbod voor BO in de provincie. Het aanbod vindt plaats op school.	Hele jaar, op aanvraag.	
Dichten en drukken	Hele jaar, op aanvraag	K&C Groningen
Vervolging en vrijheid	Hele jaar, op aanvraag	K&C Groningen , Synagoge
Plant en papier	Hele jaar, op aanvraag	K&C Groningen

*In GRID zijn ieder weekend workshops grafische technieken, die samenhangen met de erfgoedcollectie en de tijdelijke expositie. Tijdens de schoolvakanties bieden we een kortere variant in de vorm van aanschuiactiviteiten. We ontvangen regelmatig groepen en schoolklassen voor een arrangement met rondleiding door de erfgoedcollectie en een workshop.

Voor akkoord ondertekend:

Mevr. B.A. Ekamper, voorzitter

Dhr. H. Klomp, penningmeester